

завершено роботу зі створення унікальної малоіндуктивної конденсаторної батареї з питомою енергією 625 кДж, розроблено установки типу МІУ–50/1 та впроваджено на заводі «Прогрес» у місті Куйбишев. Завдяки праці колективу лабораторії МІОМ протягом 1967–1969 рр. установки типу МІУ–20 впроваджено на багатьох заводах колишнього СРСР. Опираючись на великий досвід у галузі створення високовольтного імпульсного устаткування, накопичений у науково-дослідній лабораторії техніки високих напруг і перетворювачів струму ХПІ при взаємодії з технологами Харківського авіаційного заводу, Конструкторського бюро Антонова (м. Київ), Інститутом електрозварювання ім. Патона (м. Київ) та Науково-дослідним інститутом точного машинобудування (м. Москва). У НТУ «ХПІ» створена методика розрахунку основних електричних параметрів магнітно-імпульсних установок, відпрацьовані технологічні процеси. Разом з цими установками були розроблені, виготовлені і передані промисловими підприємствами та технологічним НДІ для впровадження дослідно-промислових магнітно-імпульсних установок типу МІУ–10, МІУ–20 і МІУ–50.

Вчені НТУ «ХПІ» зробили величезний внесок у розвиток галузі магнітно-імпульсної обробки металів, перші установки стали основоположними в знаходженні нових способів застосування методу МІОМ. 60-ті рр. ХХ ст. стали основою для підготовки наукових кадрів у галузі техніки високих напруг, дали основу для подальшої роботи у сфері високовольтної техніки.

Виноградова О. В.
НТУ «ХПІ»

ВИКЛАДАННЯ ГЕОДЕЗІЇ ТА БОТАНІКИ У ХПТІ НАПРИКІНЦІ ХІХ – НА ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ.

В умовах реформування національної системи вищої освіти питання організації викладання природничих наук наприкінці ХІХ – на початку ХХ століття є досить актуальним. У ХПТІ з самого початку було передбачено викладання таких природознавчих дисциплін як мінералогія, геологія і ботаніка. Першими викладачами стали вчені Харківського університету: геологи О. В. Гуров, П. П. П'ятницький, М. М. Євдокимов та біологи М. Є. Дорофєєв, А. О. Потебня. Будівництво інженерних споруд викликало необхідність вивчення геологічних умов щодо зведення цих споруд.

Розвиток фізики, хімії, математики сприяв розвитку інженерної геології. Завдяки чому науковці-геологи могли скористатися новими методами для кількісної оцінки властивостей гірських порід і геологічних явищ. Першим викладачем геології у ХПТІ став професор Харківського університету Олександр Васильович Гуров, який протягом 1887–1890 рр. читав лекції з мінералогії та геології. Після затвердження у 1890 р. у званні ординарного професора геології у Харківському університеті він залишив роботу у технологічному інституті.

Вже з 1890 р. мінералогічний кабінет у технологічному інституті було оснащено петрографічною колекцією подарованою інституту професором Харківського університету Є. С. Гордієнком. У ботанічному кабінеті – з'явилися моделі, посібники та прилади для робіт з анатомії рослин, що мали відношення до ткацької справи.

У 1900 р. до ХТІ було запрошено на посаду викладача мінералогії Порфирія Петровича П'ятницького, доктора мінералогії і геогнозії. До того він працював на посаді екстра - ординарного професора Харківського університету з 1902 р. У ХТІ П. П. П'ятницький – викладач з 1900–1914 рр. за наймом, читав курс мінералогії та геогнозії, з 1903 р. завідував кабінетом мінералогії ХТІ. П. П. П'ятницькому в ХТІ було доручено читання лекцій двох годин і керівництво практичними заняттями дві години щотижнево. Протягом 1901–1914 рр. на посаді викладача за наймом працював приват-доцент Харківського університету Микола Миколайович Євдокимов. Він читав курс з геодезії та проводив практичні заняття у кількості однієї години щотижнево.

Окрім викладання геології у ХПТІ навчальним планом 1886–1887 рр. передбачалося викладання курсу анатомії та фізіології рослин. У XIX ст. відбувалася диференціація ботанічних знань на окремі наукові дисципліни. До цього часу вже досить розвинуті були основи морфології та систематики квіткових рослин, формувалися анатомія та фізіологія рослин.

Викладання курсу анатомії та фізіології рослин у ХПТІ було розпочато у 1886 р. приват-доцентом Харківського університету Миколою Євдокимовичем Дорофєєвим. У ХТІ він працював до 1911 р. спочатку штатним, а потім викладачем за наймом курсу анатомії та фізіології рослин. Ще одним викладачем, який багато зробив для розвитку природничої дисципліни у ХТІ є Андрій Олександрович Потебня – магістр ботаніки, приват-доцент Харківського університету. З 1911 р. – штатний викладач анатомії та фізіології рослин ХТІ, пізніше завідував ботанічним кабінетом.

Отже, важливою складовою загальної підготовки інженерів на початку становлення інституту стало викладання геології та ботаніки. В організації навчання цих природничих дисциплін особлива увага приділялася вивченню Харківської губернії. Характерною рисою організації викладання у галузі геології та ботаніки стало використання власного науково-педагогічного досвіду викладачів. За короткий час у ХТІ було створено лабораторну базу, зокрема окремий кабінет мінералогії, ботанічний кабінет, організовані практичні заняття.

Вісун О.О.
ЛНТУ

ІСТОРИЧНІ ЗАСАДИ ЗАРОДЖЕННЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Історія розвитку охорони праці як і будь-якої іншої науки, викликає певний інтерес до тих завдань, які стояли перед нею у минулому і стоять на сучасному етапі розвитку продуктивних сил. За останні десятиріччя відбулися